

volwaardig beveiligde MPC-groep te kunnen garanderen, (in omvang) eerder toedan afnemen. Immers, ook al is de MPC klein, de benodigde beveiliging zal die van een groter vliegdekschip nauwelijks ontlopen.⁷

Tevens kan aan de hand van het artikel worden geconstateerd dat de eerder gepresenteerde plannen voor een verschuiving van 'blue' water naar 'brown' (of 'shallow') water operations, alsook realisatie van Theatre Missile Defence (TMD), niet als taken voor de nieuwe zeecomponent worden voorzien. Ter aanvulling, de verschuiving naar ondersteuning van landoperaties is voortgekomen uit 'nieuw' strategisch denken, na de Koude Oorlog. Dit bewijst dat het Nederlandse militaire denkkader inmiddels wel degelijk wordt bepaald door andere factoren dan *de massieve, min of meer statische verdediging van de Noord-Duitse laagvlakte*.

Discutabele winst

Wanneer je zo veel overhoop haalt, wanneer je zo'n drastische omschakeling voorstelt, met consequenties tot ver in de eeuw, dan is aan de orde welke operationele (of logistieke) winst valt te behalen. De schrijvers noemen twee winstpunten. Zij suggereren dat een *varende startbaan* de ultieme oplossing is voor het kunnen bereiken van verre, moeilijk toegankelijke gebieden. Die suggestie gaat aan een aantal zaken voorbij.

Ten eerste blijkt in de praktijk dat de *voor ons onmisbare vliegbases* – maar ook andere militaire steunpunten niet zo dun bezaaid zijn als de schrijvers beweren. Ten tweede vormt, dankzij – ook door de schrijvers hooggewaardeerde – tankercapaciteit, de afstand tussen vliegbasis en doelgebied steeds minder een probleem. Het vinden van een geschikte start- en landingsplaats voor vliegtuigen (desnoods op wat grotere afstand) wordt dus steeds eenvoudiger.

Het probleem van overvliegvergunningen wordt uitsluitend opgelost met vliegdekschepen voorzover het operatiegebied aan

zee ligt. Het *probleem* Djibouti zou daarmee inderdaad zijn opgelost, maar Afghanistan ligt niet aan zee!

Voorts vormt, in hun ogen, het vliegdekschip de ideale oplossing voor het strategisch transport van eenheden die humanitaire hulp gaan verlenen. Natuurlijk is dat mogelijk en als je toch over zo'n schip beschikt – én er echt geen urgente inzet van het vliegdekschip is voorzien – kun je dat overwegen. Maar of het nu zo'n goed idee is om een faciliteit met zo veel 'dedicated' capaciteit voor het opereren met (jacht)vliegtuigen planmatig te gebruiken voor 'simpel' transport, valt te betwijfelen.

Doelmatigheid lijkt ook niet de kritieke toets te zijn geweest wanneer een vliegdekschip uitsluitend als commandofaciliteit gedurende een gehele operatie voor de kust wordt gelegd? De schrijvers geven, nota bene, aan dat voor een dergelijke operatie de JSF's tijdelijk (!) plaats moeten maken voor rampenbestrijdingsmateriaal. Het valt toch nauwelijks te ontkennen dat hier in feite sprake is van weinig doelmatige en 'oneigenlijk' aanpak.

Operationele nadelen

Tegenover de in het artikel genoemde *voordelen* staan nadelen, welke door de auteurs onvoldoende of zelfs niet zijn gewogen. Een van de operationele nadelen van de 'Short Take Off and Vertical Landing' (STOVL) (F-35B) versie, die de schrijvers willen aanschaffen, is dat deze een kleiner bereik heeft dan de 'Conventional Take Off and Landing' (CTOL) versie van de JSF (F-35A), welke de voorkeur geniet van de KLu. Door de aanschaf van de STOL-versie wordt *omvliegproblematiek* juist versterkt.

Mogelijk nog belangrijker is dat de conventionele versie, na te hebben bijgetankt boven veilig gebied, verder in het operatiegebied kan doordringen. Ook het draagvermogen (payload) van een STOVL-versie – de mee te voeren wapenlast – is minder dan van de CTOL-versie. De operationele capaciteit van een STOVL-versie is dus beduidend geringer dan van een CTOL-versie.

Een ander punt dat in het plan van de auteurs volledig onderbelicht blijft, zijn

consequenties van het verwerven van zowel STOVL- als de CTOL-versie. Op basis van de uiterlijke congruentie van de vliegtuigtypen zou een leek het vermoeden kunnen hebben dat het vliegen en onderhouden van deze twee verschillende versies evenzo grote overeenkomsten zal vertonen. Niets is evenwel minder waar. Het vliegen en onderhouden van CTOL- en STOVL-versies vraagt specifieke vaardigheden. Een dergelijk gecombineerde luchtvloot zou tot gevolg hebben dat de inrichting en organisatie van opleiding, training en onderhoud moet worden gedupliceerd, hetgeen aanzienlijke kosten met zich meebrengt.

De balans

Al met al is het moeilijk in te zien dat de voordelen van de aanschaf van een vliegdekschip opwegen tegen de nadelen. Dat was eerder al door de Nederlandse defensieplanners geconcludeerd; door henzelf, dus zonder Clausewitz.

Het artikel van de commandeur en de commodore heeft geen argumenten aangedragen die zouden kunnen leiden tot een andere conclusie. Hun wens dat het onderwerp, naar aanleiding van hun artikel, serieuzer en breder aandacht zal krijgen dan het tot nu toe heeft gehad, zal daarom – zo valt te vrezen – niet in vervulling gaan.

Lt-kol J.P.A. DE JONGH, docent aan de vakgroep Militaire Operationele Wetenschappen (KMA)

US Army Transformation en de KLu

Met interesse hebben wij kennis genomen van het artikel over de modernisatie die de US Army voor ogen ziet.¹ Verantwoordelijk voor de KLu Airpower Doctrine en het uitdragen daarvan, vinden wij de ontwikkelingen die onze belangrijkste militaire partner voor ogen heeft van belang voor de ontwikkelingen van de Nederlandse defensie in het algemeen en voor

⁷ Om de indruk te bepalen, een Amerikaanse 'Carrier Battle Group' heeft veertien begeleidende schepen!

¹ M.C. de Kruif en N.J.E. van der Zee. In: MS 2003 (3) jrg. 172.

Opleiding en training (O&T)

Gaarne wil ik kort reageren op het artikel 'Een visie op Opleiding en Training (O&T) van de grondgebonden vuursteun' van Ikol H.J.M van Rijssen dat onlangs verscheen in de MS.¹

Ik heb het artikel met interesse gelezen, waardering voor de schrijver die er naar mijn mening heel goed in geslaagd is de ontwikkelingen op het gebied van O&T, binnen de functie vuursteun, weer te geven. Toch voel ik mij geroepen enige 'kritische' kanttekeningen te moeten plaatsen.

Op de eerste plaats valt mij de gebezigde naam OTCVust op in plaats van de juiste naam OTCVust. De eerste suggereert dat er een commando vuursteun ontstaat in plaats van een O&T centrum. Voor de duidelijkheid wil ik gaarne vermelden dat op 1 juni dit jaar het begrip COKL wijzigt in OTCO en dat sommige OCA reeds gemigreerd zijn, dan wel dat binnenkort doen, naar OTCa. De juiste benaming is/wordt dan: OTCMan, OTCVust, OTC-Genie, et cetera.

Vervolgens valt mij op dat we de begrippen 'evalueren' en 'testen' nog steeds door elkaar gebruiken. De binnenkort te verschijnen Beleidsvisie O&T van de Landmachtstaf zal hier eenduidig een uitspraak over doen.

Tot slot constateert de schrijver dat het OTCVust al twee jaar pioniert, maar dat het beleid achterblijft. Alhoewel ik dit slechts ten dele kan onderschrijven, constateer ik dat er in het verleden wel voldoende beleid is gemaakt om de ontwikkelingen op het OTCVust in gang te zetten.

Ook zie ik vaak dat als er wel beleid is, dit nog geen garantie voor de implementatie is. Het mes kan ook hier aan twee kanten snijden: beleidsmakers leren van de in de praktijk opgedane ervaringen en verwerken dat in toepasbaar beleid.

Om de schrijver alsnog tegemoet te komen verzeker ik hem dat het O&T beleid medio mei is verwoord in een

Beleidsvisie O&T, dit jaar nog gevolgd door een Leidraad O&T.

Luitenant-kolonel L.J.T. BENOIST,
projectofficier migratie COKL naar OTCO

US Transformation en de KL II

Met veel interesse hebben we het artikel van collega's De Kruijff en Van der Zee over de US Army Transformation gelezen. De Army Transformation is een omwenteling binnen de Amerikaanse landmacht die zijn weerga niet kent. Iedereen die kennis neemt van de *facts and figures*, uitgedrukt in getallen en in dollars, kan niet anders dan bijzonder onder de indruk zijn.

Zoals de schrijvers constateren, is de VS onze grootste bondgenoot en tevens de laatste en overgebleven supermacht. Vanuit dien hoofde is het dan ook niet meer dan logisch dat eenieder die begaan is met de toekomstige ontwikkelingen van de Nederlandse krijgsmacht, ontwikkelingen aldaar met grote interesse volgt. Vooral daarom is het informatieve gedeelte van het artikel waarin de schrijvers de US Army Transformation behandelen waardevol en goed voor de ideeënvorming bij het gedachteproces over onze eigen 'force generation'.

In het tweede deel van het artikel maken de auteurs de koppeling tussen de ontwikkelingen in de VS enerzijds en de evolutie van de KL anderzijds. Vooral dit deel geeft een goede impuls aan de reeds lopende discussie over de toekomst van de krijgsmacht in het algemeen en die van de grondstrijdkrachten in het bijzonder. En aan die discussie willen we gaarne bijdragen, vandaar deze reactie.

Waarom de Verenigde Staten?

In de eerste plaats willen we stilstaan bij de indruk die de schrijvers wekken als zou de KL zich geheel moeten focussen op de ontwikkelingen binnen de VS. Er is een aantal redenen te noemen waarom dat niet zo (alleen op de VS focussen dus) zou moeten zijn. Met andere woorden, als er al een trendsetter gevolgd moet worden, moet dat dan de VS zijn?

Intensieve inzet in de afgelopen twaalf jaar heeft geleerd dat de KL veeleer opereert met de Britten, de Duitsers en andere bondgenoten dan met de Amerikanen. Dat wil niet zeggen dat de KL niet inter-operabel zou moeten zijn met de VS, maar het pleit voor een focus op juist de minder grote bondgenoten.

We willen er voor pleiten dat de Nederlandse krijgsmacht de lat op een ambitieuze maar overbrugbare hoogte legt, hetgeen impliceert dat de ontwikkelingen in de VS weliswaar nauwlettend gevolgd moeten worden, maar dat onze primaire focus moet liggen op landen als Duitsland en Groot-Brittannië alsmede landen in een vergelijkbare positie Nederland, zoals Noorwegen, Canada en wellicht Australië.

Gebrek aan financiële middelen

Een tweede reden om de KL niet volledig op de VS te laten richten heeft financiële gronden. De VS heeft de financiële mogelijkheden om de nu nog vage uitkomst van de Army Transformation zelf vorm te geven, gezien de enorme budgetten voor Research and Development (R&D). De schrijvers stellen niet voor niets dat de 'transformation' een geweldige impuls voor innovatie betekent. Het is niet gewaagd om te stellen dat innovatie = R&D = \$\$\$\$. De US Army kan zich zelfs enig experimenteren veroorloven om in dat proces bepaalde ingeslagen wegen slecht begaanbaar te verklaren en op de schreden terug te keren.

De auteurs halen in dit verband als voorbeeld aan: de F-22 Raptor, de Comanche en de Crusader, projecten van een voor Nederlandse begrippen onvoorstelbare omvang waar de Amerikanen vrij rücksichtslos de spreekwoordelijke stekker uit trekken. Daarnaast krijgt de R&D-effort nog eens een extra boost door de intensieve publiek-private samenwerking tussen US krijgsmacht en de US wapenindustrie, ook al onvergelijkbaar met de Nederlandse situatie.

Vergelijken we de resultante van dit alles – schier oneindige budgetten in de VS – met de situatie in Nederland, dan is enige bescheidenheid gepast. Immers, we zien aan onze kant slechts een gebrek aan

¹ In: MS 2003 (3) jrg. 172, pag. 143-151.

financiële middelen. De conclusie is dan ook gerechtvaardigd dat:

- de Nederlandse krijgsmacht (en ook de KL dus) niet in dezelfde mate kan meedoen aan de eerder genoemde innovatie, ook niet als er sprake zou zijn van slechts smart buyer-schap,
- Nederland dus ook niet op vergelijkbare wijze zijn eigen toekomst kan vormgeven, en
- Nederland dus heel voorzichtig moet zijn met het volgen van trends waarvan de betaalbaarheid hoogst onzeker is.

Beperkte houdbaarheid van concepten

Een derde punt dat we willen maken bij het artikel is de houdbaarheid van het concept Army Transformation. De uitkomst moet gestalte hebben gekregen in 2030. Dat is over meer dan 25 jaar. Laten we in retrospectief nog eens kijken naar 25 jaar terug - 1975 - en hoe men toen de veiligheids situatie van twintig, dertig jaar verder zag. Eén ding is zeker, toen voorzagen men voor 2003 iets geheel anders dan we thans weten. Waarmee we maar willen zeggen dat elke toekomstbeschouwing nuttig is en in zekere zin richtinggevend, maar tegelijkertijd beperkt houdbaar.

Laten we een voorbeeld geven van een ander Amerikaanse proces dat trachtte de toekomst te conceptualiseren, de 'Quadrennial Defense Review' (QDR) van 2001. De onder auspiciën van het Congres door de National Defense University uitgevoerde QDR 2001 was in concept klaar op 1 september 2001. Onder meer werd daarin voorgesteld om het aantal divisies drastisch terug te brengen. Binnen een maand - te weten eind september - was de uitkomst van deze langetermijn-studie bijgesteld en - waarschijnlijk weinig verrassend - diametraal anders. Uiteraard waren de gebeurtenissen van 11 september daar debet aan, maar toch.

Een ander voorbeeld uit de VS komt uit de periode voorafgaand aan die waarin de concepten als 'Objective Force' en US Army Transformation werden geïntroduceerd. Ook toen waren er toekomstconcepten. We hoeven alleen maar Force XXI en de 'Army After Next' (AAN) in herinnering te roepen. Het concept AAN vormde voor de Amerikanen nog geen vijf jaar

geleden hét toekomstconcept en is inmiddels al weer vervaagd.

Kortom, Army Transformation is momenteel het concept van richting; maar of het dat over vijf of tien jaar nog is, is maar de vraag. Laten we dan voorzichtig zijn om zo'n concept - dat bovendien zo specifiek is toegesneden op de US Army in zijn eigen organisatie-culturele setting - blindelings te volgen.

Geen gebrek aan visie

Een vierde punt waarop we willen reageren, betreft de indruk die de schrijvers wekken als zou er in Nederland niets gebeuren om toekomstige krijgsmacht vorm te geven. Laten we voorop stellen dat ook wij voorstander zijn van een krachtige langetermijn-visie op buitenlands beleid waarin alle instrumenten die dat beleid moeten invullen, geïntegreerd en gesynchroniseerd worden ingezet. Zo'n visie is er onvoldoende en het is maar de vraag of die er op afzienbare termijn komt, laat staan dat er in Nederland iets vergelijkbaars zou komen als de Amerikaanse 'National Security Strategy' (waarom eigenlijk niet?).

Maar heerst er zo'n gebrek aan visie zoals de schrijvers betogen? Wij denken van niet. Het DSP mag dan enkele jaren oud zijn en gedateerd; inmiddels ligt er wel een andere visie van de CDS, te weten de Strategische Visie. De Strategische Visie die er nu ligt, moet richtinggevend zijn aan het vernieuwde Integraal Defensie Planning Proces, niet in de laatste plaats het gevolg van de uitkomst van het rapport Franssen, waarin aan de CDS een sterkere rol wordt toebedeeld.

De Strategische Visie van de CDS is misschien nog niet volmaakt, maar geeft wel de belangrijke veiligheids-, operationele en militair-technologische ontwikkelingen aan zoals we die momenteel zien. Als belangrijke parallel aan de Amerikaanse visie is ook hier de erkenning in opgenomen dat conflicten uiteindelijk altijd op het land beslecht worden en dat grondtroepen daar altijd aan te pas zullen komen. Mede gebaseerd op de Strategische Visie schrijft de Defensiestaf het Defensie Prioriteiten Plan (DPP) met als resultante dat de defensiebrede meer-

/minder-behoefte aan militair-operationele capaciteiten wordt weergegeven inclusief de basis voor een prioriteitstelling. Om een lang verhaal kort te maken, het DPP leidt vervolgens tot het Integraal Defensie Plan (IDP), hetgeen het uitgangspunt voor de krijgsmachtdelen vormt om hun APBN te schrijven.

Defensiebrede aanpak

Ten aanzien van dit onderwerp nog een punt. De schrijvers pleiten voor navolging van de Amerikaanse benadering die uitgaat van:

volledige overheersing op alle aspecten van het spectrum van gewapende conflicten, met als basis superioriteit op het gebied van informatie, precisie-inzet van wapens, optimale bescherming, doelgerichte logistiek en vooral dominante manoeuvre.

Inmiddels hanteert de Defensiestaf als onderdeel van het DPP de 'Essential Operational Capabilities' (EOCS) zoals de NAVO die heeft ontwikkeld. Het zal geen verbazing wekken dat die EOCS - zeven stuks - grote overeenkomsten vertonen met de lijst die de schrijvers opsommen. Wellicht zal het wél verbazen dat die begrippen binnen de Nederlandse krijgsmacht al enige tijd geleden zijn geïntroduceerd als (deel van het) conceptueel raamwerk op basis waarvan de Nederlandse krijgsmacht van de toekomst kan worden gebouwd. Daarbij komt dat een focus op de NAVO (met Amerika uiteraard als bondgenoot nummer één) voor Nederland toch meer voor de hand ligt dan een focus op Amerika alleen.

Bovendien behelst de benadering van de Defensiestaf een defensiebrede aanpak - hetgeen de schrijvers moet aanspreken, gezien het pleidooi dat zij meerdere malen houden voor een joint aanpak - en niet een aanpak die per krijgsmachtdeel slechts binnen dát krijgsmachtdeel van toepassing is. Omarming van het US Army Transformation-concept zou kunnen inhouden dat we blijven steken in de oude situatie waarin elk van de krijgsmachtdelen zijn eigen autonome koninkrijk is, terwijl naar onze mening de tijd echt rijp is voor een defensiebrede discussie over vraag/ambitie-taak-middelen. →

Al met al kunnen we een deel van de zorgen van de schrijvers wegnemen; ook in Nederland heeft de tijd niet stilgestaan en is men niet geheel immuun voor bruikbare concepten die kunnen helpen een in de toekomst nog steeds relevante krijgsmacht te bouwen. Daarbij blijven de Amerikaanse ontwikkelingen buitengewoon relevant om te volgen, overigens niet in de laatste plaats vanwege het huidige gewapende conflict met Irak.

Zo zien we op het moment van schrijven de zware eenheden – door sommigen in Nederland al bestempeld als gedateerd en behorend in het tijdperk van de Koude Oorlog – het leeuwendeel van het werk in Irak doen en een indrukwekkende hoeveelheid militair vermogen genereren. Dat werpt een ander licht op de hype die 'medium forces' hier en daar ten onrechte hebben veroorzaakt.

Professionele discussie

Afsluitend willen we nogmaals benadrukken dat het beschrijvende gedeelte over de US Army Transformation een excellente en informatieve beschouwing is. Het tweede deel waarin de schrijvers de link naar de Nederlandse situatie leggen, biedt vele openingen voor een professionele discussie. Met deze reactie hebben we aan die discussie willen bijdragen.

Naar onze mening is een één op één koppeling tussen het proces/product US Army Transformation en de Nederlandse Koninklijke Landmacht niet echt haalbaar, en een sterke focus op die Transformation niet de juiste. Wél kunnen we met het Amerikaanse gedachtegoed ons voordeel doen bij het denkproces over de vormgeving van de krijgsmacht van de toekomst. Zo krijgt de US Army Transformation de plaats en rol die het voor de Nederlandse krijgsmacht – en daarbinnen de Koninklijke Landmacht – kan betekenen. Niet minder, maar ook niet meer.

N.W. TAK – luitenant-kolonel der cavalerie
M.H. WIJNEN – luitenant-kolonel der genie

ANTWOORD op meningen van anderen

US Army Transformation en de KL

Wij willen de overstes Tak en Wijnen bedanken voor hun commentaar. Hun actie is volledig in lijn met onze doelstelling een professionele discussie te voeren omtrent de mogelijke verbanden tussen US Transformation en de toekomst van de Koninklijke Landmacht. Hun commentaar richt zich vooral op twee punten, te weten de koppeling tussen de ontwikkelingen in de VS en de toekomst van de KL, en de wijze waarop momenteel in Den Haag actief gewerkt wordt aan de toekomst van de krijgsmacht. Op beide punten zullen wij kort ingaan.

Interoperabiliteit

Wij hopen niet de indruk te hebben gewekt de KL onvoorwaardelijk te willen 'uitleveren' aan Transformation. Het is juist uit den boze om ontwikkelingen in de omgeving van de KL blindelings te volgen en deze vervolgens zonder enig filter te willen projecteren op de KL. Dat levert doorgaans slechts gemengde ervaringen op.

Wel vinden wij dat de ontwikkelingen in de VS nauwkeurig moeten worden gevolgd en op hun merites beoordeeld. Daarbij staat vast dat de VS (zowel in NAVO- als bij overige tijdelijke coalities), groot belang hecht aan de steun van bondgenoten, zowel in politiek als militair opzicht. Bij dat laatste is interoperabiliteit richtinggevend. Is deze niet aanwezig, dat is de bruikbaarheid van de bondgenoot in operaties voor de VS op zijn minst een punt van discussie. Vandaar dat veel van de door de schrijvers genoemde landen (Groot-Brittannië, Noorwegen, Canada, Australië) momenteel en in de nabije toekomst grote inspanningen leveren om juist deze interoperabiliteit te garanderen.

Om het te vertalen naar de reactie van de schrijvers: wij erkennen en onderschrij-

ven dat Nederland zich dient te richten op een 'haalbare lat'. Daarbij dient men zich echter te realiseren dat het gros van de landen waarmee Nederland denkt deze lat te overwinnen, er alles aan doen om interoperabiliteit te bewerkstelligen met de strijdkrachten van de USA. Met andere woorden: de KL kan zich niet permitteren interoperabiliteit met de VS te negeren.

Omgekeerde wereld

Dit brengt ons naar het tweede punt van commentaar. Zoals reeds in een andere reactie verwoord, is het alleen maar toe te juichen dat Defensie zich voortdurend en actief op haar toekomst beraamt. Ons artikel is echter niet op dat niveau gericht. Wat wij willen benadrukken is dat de politiek duidelijk moet maken wat zij in de toekomst van de krijgsmacht verlangt en zich daar ook aan committeert (the 'end').

Vervolgens kan, hierop gebaseerd, de krijgsmacht bepalen hoe zij dit wil bereiken en welke middelen daarvoor nodig zijn (de 'ways' en 'means'). Ons punt is dat de politiek een sterke neiging heeft om de 'means' aan te passen, waarna Defensie op grond van creativiteit nieuwe 'ways' gaat ontwerpen. En als blijkt dat dit niet helemaal lukt, word de doelstelling ('end') bijgesteld. Dat is de omgekeerde wereld.

Als gevolg hiervan wordt de krijgsmacht vrijwel voortdurend geconfronteerd met wijzigingen en veranderingen welke meer voortkomen uit opportuniteit dan uit structuur. Dat heeft negatieve effecten op de kwaliteit, doelmatigheid, samenstelling, organisatie en moreel van de krijgsmacht.

Zij wij dan tegen veranderingen? Integendeel. Maar veranderingen kunnen eenvoudig leiden tot verbeteringen indien zij plaatsvinden in een overkoepelend kader van toekomstvisie en beleid. Daar pleiten wij voor.

M.C. DE KRUIF, kolonel der infanterie
N.J.E.. VAN DER ZEE, MAJOR DER GENIE